

ระบบการจัดการน้ำเสียชุมชน (Municipal Sewage Management System : MSMS 2008)

ส่วนแผนสิ่งแวดล้อม

ระบบ MSMS 2008 (Municipal Sewage Management System) เป็นระบบการจัดการน้ำเสียชุมชนที่สำนักจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ ได้ประยุกต์มาจากแนวทางและหลักการของระบบการจัดการตามอนุกรมมาตรฐาน มอก.9000/ISO9000 มอก.14000/ISO14000 และ มอก.18000 นำมาพัฒนาเป็นระบบเพื่อเป็นเครื่องมือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ในการจัดการระบบการบริหารจัดการน้ำเสียชุมชน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนให้สามารถดำเนินงานระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ระบบ MSMS 2008 สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียในปัจจุบัน ซึ่งนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีการสนับสนุนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการน้ำเสีย

ระบบ MSMS 2008 มีสาระสำคัญ คือ เป็นระบบการจัดการภายในองค์กรตามข้อกำหนด โดยให้ความสำคัญในเรื่องบุคลากร ทรัพยากร นโยบาย และขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาระบบให้สอดคล้องตามข้อกำหนดอย่างเป็นขั้นตอนและมีการตรวจประเมินระบบในรูปแบบการตรวจประเมินภายในองค์กร (Internal Audit) และการตรวจประเมินโดยองค์กรภายนอก (External Audit) โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชนในการร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของระบบ เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านการรับรองระบบ MSMS2008 จากคณะผู้ตรวจประเมินภายนอกตามคำสั่งของกรมควบคุมมลพิษแล้ว ก็จะเป็นเครื่องมือยืนยันได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งนั้นมี การดำเนินงานด้านการจัดการน้ำเสียชุมชนที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และได้รับการยอมรับจากประชาชน

ข้อกำหนดของระบบการจัดการน้ำเสียชุมชน

ข้อกำหนดของระบบการจัดการน้ำเสียชุมชนเป็นหลักการสำคัญที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างองค์ประกอบที่ดีในการบริหารจัดการและควบคุมการทำงานที่เกี่ยวข้องกับน้ำเสียชุมชนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์ประกอบดังนี้

1. นโยบาย : มีการกำหนดทิศทางของการจัดการน้ำเสียชุมชน โดยจัดทำเป็นเอกสารพร้อมลงนามโดยผู้บริหารระดับสูงเพื่อแสดงเจตจำนงในการจัดการน้ำเสียชุมชน
2. บุคลากร : มีการกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสียชุมชน รวมทั้งจัดทำเป็นเอกสารและเผยแพร่ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องภายในองค์กรทราบ
3. การประเมินศักยภาพ : มีการประเมินศักยภาพในการปรับปรุงการจัดการน้ำเสียชุมชน
4. การเตรียมการ : มีการจัดทำแผนการจัดการระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน โดยมีการกำหนดแผนงาน วัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมถึงบุคลากรและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุตามนโยบายที่ได้กำหนด
5. การนำไปใช้และการปฏิบัติ : มีการจัดการฝึกอบรมความรู้ที่จำเป็นแก่บุคลากร มีกลไกการประชาสัมพันธ์ การรับและการตอบสนองข้อมูลข่าวสารแก่บุคลากร และมีกลไกควบคุมการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในแต่ละกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสียชุมชน

6. การติดตามตรวจสอบและแก้ไข : มีกลไกติดตามตรวจสอบและการวัดผลการปฏิบัติ ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อให้บรรลุนโยบายที่กำหนด รวมถึงกลไกแก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการติดตามตรวจสอบการวัดผลการปฏิบัติ

ขั้นตอนการพัฒนากระบวนการจัดการน้ำเสียชุมชน

1. การตั้งคณะทำงานและกำหนดโครงสร้างการจัดการ ผู้รับผิดชอบจะต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติการ กำหนดโครงสร้างและความรับผิดชอบสำหรับระบบการจัดการน้ำเสียชุมชน (P-MSMS2008-001) ประกอบด้วย รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานและบทบาทของบุคลากรที่ต้องมีคำสั่งประกาศแต่งตั้ง

2. การประเมินสถานะเบื้องต้น โดยการจัดทำระเบียบปฏิบัติ กำหนดแนวทางและความถี่ของการประเมินสถานะเบื้องต้น (P-MSMS2008-002) และทำการประเมินการบริหารจัดการน้ำเสียชุมชนของท้องถิ่น 5 ด้าน ได้แก่ นโยบาย บุคลากร ประชาสัมพันธ์ ระบบข้อมูล และงบประมาณ

3. การกำหนดนโยบายและการประชาสัมพันธ์ โดยการจัดทำระเบียบปฏิบัติ กำหนดแนวทางการจัดทำนโยบาย (P-MSMS2008-003) และดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติ และจัดทำระเบียบปฏิบัติ กำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์ (P-MSMS2008-004) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการน้ำเสียชุมชน

4. การประเมินระดับนัยสำคัญ (ศักยภาพทางเทคนิค) โดยการจัดทำระเบียบปฏิบัติ กำหนดแนวทางการประเมินระดับนัยสำคัญ (P-MSMS2008-005) และดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติ เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการบำบัดน้ำเสียในปัจจุบัน

5. การจัดลำดับความสำคัญ กำหนดมาตรการและเป้าหมาย โดยการจัดทำระเบียบปฏิบัติ กำหนดแนวทางการรวบรวมกฎหมายการ Update และการประเมินการปฏิบัติตามกฎหมาย (P-MSMS2008-006) และจัดทำระเบียบปฏิบัติ กำหนดแนวทางการกำหนดมาตรการ (P-MSMS2008-007) ดำเนินการวิเคราะห์ประเด็นด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสีย สรุปประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น วิเคราะห์หาสาเหตุ โดยอาจใช้หลักการของ Cause-and-Effect Diagram

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยการจัดทำระเบียบปฏิบัติ กำหนดแนวทางการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และการจัดทำแผน (P-MSMS2008-008) จัดทำแผนปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากระบวนการจัดการน้ำเสียชุมชน

7. การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ โดยการจัดทำระเบียบปฏิบัติ กำหนดแนวทางควบคุมติดตามตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงาน (P-MSMS2008-009) เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

8. การทบทวนผลการดำเนินการ โดยการทำ (1) ระเบียบปฏิบัติการสอบเทียบเครื่องมือสำคัญ (P-MSMS2008-010) (2) ระเบียบปฏิบัติ กำหนดแนวทางการตรวจประเมินภายใน (Internal Audit) (P-MSMS2008-011) (3) ระเบียบปฏิบัติ กำหนดแนวทางการแก้ไข/ปรับปรุงข้อบกพร่อง (P-MSMS2008-012) และ (4) ระเบียบปฏิบัติ การกำหนดความถี่การทบทวนการจัดการ (เอกสารประกอบการดำเนินงาน P-MSMS2008-013)

ในพื้นที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 เมืองครุฑนครทองส่วนท้องถิ่นจำนวน 2 แห่ง ที่ได้เข้าร่วมดำเนินการนำระบบ MSMS2008 ในการจัดการน้ำเสียชุมชน คือ เทศบาลนครหาดใหญ่ และเทศบาลนครสงขลา